

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему «Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки» здобувачки ступеня доктора

філософії **Войталюк Світлани Василівни**

з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

12 березня 2026 року, протокол № 3

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. У сучасних умовах європейської інтеграції України, активізації міждержавної співпраці та розширення українсько-польських освітніх, наукових і культурних зв'язків особливої актуальності набуває проблема підготовки висококваліфікованих фахівців-філологів, зокрема філологів-полоністів. Зростання суспільного запиту на фахівців, здатних ефективно здійснювати професійну діяльність у міжкультурному просторі, зумовлює необхідність підвищення якості їхньої іншомовної підготовки. Водночас специфіка польської мови як близькоспорідненої до української актуалізує проблему функціонування близькоспорідненого білінгвізму, що супроводжується як позитивним мовним трансфером, так і негативними проявами міжмовної інтерференції.

Освітній процес у закладах вищої освіти, спрямований на формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, потребує системного вдосконалення з урахуванням зазначених мовних особливостей. Ефективна професійна діяльність майбутнього фахівця передбачає не лише високий рівень володіння польською мовою, а й здатність до усвідомленого контролю мовленнєвої діяльності, попередження інтерференційних помилок і використання потенціалу позитивного переносу знань. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування підходів до формування іншомовної компетентності в умовах близькоспорідненого білінгвізму.

Важливість порушеної проблеми підтверджується положеннями нормативно-правових документів, зокрема «Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» (2019), «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти» (2020), Законів України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), а також «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» (2022), у яких іншомовна компетентність визначається як ключовий інтегративний складник професійної підготовки фахівця.

Проблематика формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів ґрунтується на широкому теоретико-методологічному підґрунті, представленому в працях вітчизняних і зарубіжних дослідників, у яких

розкрито сутність цього феномена, його структуру та підходи до формування. Водночас аналіз науково-педагогічної літератури та освітньої практики засвідчує, що, попри значний інтерес до проблеми формування іншомовної компетентності, недостатньо розробленими залишаються питання методичного забезпечення подолання міжмовної інтерференції у процесі підготовки майбутніх філологів-полоністів, а також недостатньо використовуються можливості сучасних цифрових і дидактичних засобів навчання.

Вивчення теорії та практики фахової підготовки майбутніх філологів-полоністів дало змогу виявити низку *суперечностей* між: зростаючим суспільним запитом на високий рівень іншомовної компетентності філологів-полоністів (нормативність, професійна точність, міжкультурна адекватність) та реальним рівнем їхньої готовності до професійної діяльності в умовах впливу міжмовної інтерференції; потенційними можливостями компетентнісного підходу у філологічній освіті та недостатньою розробленістю лінгводидактичної системи мінімізації негативного впливу близькоспоріднених мов; об'єктивною потребою у цілісній системі підготовки фахівців, здатних до усвідомленого подолання інтерференційних процесів, та відсутністю науково обґрунтованих педагогічних умов і належного навчально-методичного забезпечення формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів.

Отже, актуальність розв'язання порушеної проблеми, її недостатня розробленість у педагогічній теорії та практиці, а також необхідність подолання окреслених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: **«Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки»**.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію підготовлено відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт Хмельницького національного університету в межах тем науково-дослідницької роботи «Формування особистості як суб'єкта самотворення» (ДР 0119U103663) та «Психолого-педагогічні засади професійно-особистісного розвитку фахівців в умовах трансформації суспільства» (ДР 0125U003711). Тема роботи затверджена вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 9 від 27.02.2025 р).

3. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що: *вперше* виокремлено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки (формування позитивної мотивації до вивчення польської мови шляхом занурення студентів у професійно орієнтоване та міжкультурне середовище; оновлення та вдосконалення змісту робочих програм на засадах практико-орієнтованого підходу з урахуванням специфіки близькоспорідненого білінгвізму й подолання міжмовної інтерференції; використання інноваційних форм, методів, прийомів і засобів навчання польської мови для активізації лінгвістичної рефлексії, розвитку мовленнєвого самоконтролю та нейтралізації негативного впливу міжмовної (у т.ч. цифрової)

інтерференції); *розроблено* модель формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, що інтегрує цільовий, методологічний, змістово-організаційний і результативно-діагностичний блоки; *конкретизовано* компонентний склад іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-лінгвістичний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-регулятивний), критерії її сформованості (мотиваційний, когнітивний, комунікативний, рефлексивний), відповідні показники та рівні сформованості (елементарний, середній, достатній, високий); *уточнено* сутність поняття «іншомовна компетентність філолога-полоніста»; *удосконалено* змістове наповнення фахової підготовки майбутніх філологів-полоністів шляхом упровадження оновлених модулів фахових дисциплін і авторських вибіркового дисциплін («Орфографічний практикум з польської мови», «Практикум з корекції лексико-семантичної інтерференції»), а також інтеграції авторського комплексу корекційних вправ у структуру практичних курсів; *подальшого розвитку* набули теоретико-методичні й технологічні аспекти викладання польської мови як іноземної в українському освітньому просторі, зокрема в частині застосування цифрових платформ, автентичних медіаматеріалів, навчальних проєктів і моделювання професійно орієнтованих комунікативних ситуацій у процесі підготовки майбутніх філологів-полоністів.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що проаналізовано й уточнено ключові поняття дослідження («компетентність», «іншомовна комунікативна компетентність», «іншомовна професійна компетентність», «іншомовна компетентність майбутнього філолога-полоніста»), обґрунтовано їхній взаємозв'язок. Іншомовну компетентність майбутнього філолога-полоніста витлумачено як інтегративну професійно-особистісну якість, що інтегрує систему лінгвістичних знань, комунікативних стратегій та розвинену лінгвістичну рефлексію; здатність здійснювати нормативну міжкультурну комунікацію польською мовою; готовність до свідомого самоконтролю, спрямованого на ідентифікацію та нівелювання негативного впливу міжмовної й цифрової інтерференції з метою забезпечення автентичності та стилістичної точності фахового мовлення. Практичне значення результатів дослідження поглядає в оновленні змісту обов'язкових дисциплін «Сучасна польська мова», «Практичний курс польської мови», «Теорія і практика перекладу», «Розмовний практикум з польської мови» шляхом інтеграції контрастивного аналізу мовних явищ, автентичних текстів і медіаматеріалів, а також авторського комплексу корекційних вправ, спрямованих на подолання міжмовної інтерференції. Розроблено та впроваджено вибірково дисципліни «Практикум з корекції лексико-семантичної інтерференції» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; модульне середовище Хмельницького національного університету: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=10267>) та «Орфографічний практикум з польської мови» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти; модульне середовище Хмельницького національного

університету: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8972>), зміст яких орієнтований на системне формування мовленнєвої нормативності, розвиток рефлексивного аналізу мовлення та нейтралізацію міжмовного трансферу. Матеріали дослідження можуть бути використані у процесі оновлення освітньо-професійних програм підготовки філологів-полоністів, розроблення робочих програм навчальних дисциплін, електронних курсів та навчально-методичного забезпечення з польської мови як іноземної.

5. Використання результатів роботи. Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес Хмельницького національного університету (довідка № 134 від 05.06.2025 р.), Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка № 22/25 від 29.05.2025 р.), Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 0324/03/1637 від 09.06.2025 р.), Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка № 759 від 16.06.2025 р.), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка №20/19-1236-25 від 02.06.2025 р.).

6. Особиста участь здобувачки в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Усі подані в дисертації наукові результати отримано авторкою самостійно. У публікаціях, написаних у співавторстві, зокрема: у статті «Войталюк, С. В., & Ранюк, О. П. (2021a). Формування фонетичної компетентності на заняттях з дисципліни «Сучасна польська мова». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*, (1), 116–122» – здобувачка обґрунтувала сутність фонетичної компетентності як складника іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів, визначила ефективні методичні підходи до її формування та узагальнила практичні аспекти її розвитку в процесі вивчення польської мови; у статті «Горячок, І. В., & Войталюк, С. В. (2022a). Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка*, 205, 84–90» – дисертантка обґрунтувала доцільність використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх філологів-полоністів, визначила їхній вплив на формування іншомовної компетентності та окреслила можливості інтеграції цифрових засобів у навчальний процес; у статті «Подлевська, Н. В., & Войталюк, С. В. (2025a). Взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації у підготовці майбутнього філолога-полоніста. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 115–123» – здобувачка розкрила взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації, визначила їхню роль у професійній підготовці майбутніх філологів-полоністів та обґрунтувала значення міжкультурної складової у структурі іншомовної компетентності; у публікації «Ранюк, О. П., & Войталюк, С. В. (2022d). Робота з текстом на заняттях із дисципліни «Сучасна польська мова». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 11, 188–194»

– авторка проаналізувала методичний потенціал тексту як базового засобу навчання польської мови, визначила критерії добору текстового матеріалу відповідно до рівня мовної підготовки студентів та запропонувала систему практичних вправ для розвитку рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності; у методичних вказівках «Торчинська, Н. М., Войталюк, С. В., & Шаховал, З. І. (2025e). *Курсова робота з теорії і практики перекладу: методичні вказівки до написання курсових робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОП «Польська мова і література, друга мова – англійська»*. Хмельницький національний університет» – співавторка розробила комплексні вимоги до змісту та структури курсових робіт із перекладознавства, визначила етапи наукового дослідження майбутніх філологів-полоністів та окреслила методику опрацювання теоретичного й фактичного матеріалу в межах професійної підготовки бакалаврів.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент **Подлевська Неля Володимирівна**.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота є результатом самостійних досліджень здобувачки, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувачки. Основні результати дослідження представлено у 33 опублікованих працях, із них: 7 статей у наукових фахових виданнях України (категорія Б), 21 – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій, 5 методичних вказівок.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Войталюк, С. В., & Ранюк, О. П. (2021a). Формування фонетичної компетентності на заняттях з дисципліни «Сучасна польська мова». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка*, (1), 116–122 <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.1.14>

2. Горячок, І. В., & Войталюк, С. В. (2022a). Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання філологічних дисциплін для студентів-полоністів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка*, 205, 84–90 <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-84-90>

3. Войталюк, С. В. (2023a). Рівень правописної компетентності у студентів-полоністів після вивчення дисципліни «Практичний курс польської мови».

Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка», 14 (28), Київ, 357–368 [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14\(28\)-357-367](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14(28)-357-367)

4. Войталюк, С. В. (2024а). Педагогічні умови формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка*, 216, 134–141 <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-134-141>

5. Подлевська, Н. В., & Войталюк, С. В. (2025а) Взаємозв'язок іншомовної компетентності та міжкультурної комунікації у підготовці майбутнього філолога-полоніста. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 115–123 <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.17>

6. Войталюк, С.В. (2025b). Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 84, 283–289 <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-40>

7. Войталюк, С.В. (2026а). Система вправ та завдань для формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. *Вісник науки та освіти*, 1 (43), 1679–1691 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1679-1691](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1679-1691)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Войталюк, С. В. (2021с). Формування граматичних навичок на заняттях із дисципліни «Практичний курс польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 10, Хмельницький, 36–39.

9. Войталюк, С. В. (2021d). Використання новітніх технологій для покращення аудиторної діяльності на заняттях з вивчення дисципліни «Практичний курс польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 9, Хмельницький, 50–54.

10. Войталюк, С. В. (2021b). Проблема міжмовних омонімів у процесі викладання польської мови як іноземної україномовним студентам. *The 8th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations”* (April 21–23, 2021). Toronto: Perfect Publishing, 323–328.

11. Войталюк, С. В. (2022b). *Dziedzictwo Potockich w Stanisławowie. Полоністика на Поділлі: альманах кафедри слов'янської філології* (електронне видання), Хмельницький, 12–18.

12. Войталюк, С. В., Ранюк, О. П. (2022d). Робота з текстом на заняттях з дисципліни «Сучасна польська мова». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика*, 11, Хмельницький, 188–194.

13. Войталюк, С. В. (2022с). Основні принципи навчання орфографії польської мови в закладах освіти. *The 8th International scientific and practical conference “Modern science: innovations and prospects”* (May 1–3, 2022). Stockholm: SSPG Publish, 244–248.

14. Войталюк, С. В. (2023d). Організація самостійної роботи студентів з дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *The 4th International*

scientific and practical conference "Topical aspects of modern scientific research" (December 21–23, 2023). Tokyo: CPN Publishing Group, 402–404.

15. Войталюк, С. В. (2023f). Орфографічна компетенція – невід’ємний складник писемного мовлення студента-полоніста. *The 4th International scientific and practical conference "Challenges of science and education"* (December 11–13, 2023). Berlin: MDPC Publishing, 335–340.

16. Войталюк, С. В. (2023b). Роль пунктуації у процесі викладання польської мови як іноземної. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 14*, Хмельницький, 83–89.

17. Войталюк, С. В. (2023c). Правописна грамотність як основа професійної компетентності майбутнього вчителя польської мови. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Хмельницький, 19–20 жовтня 2023 р.). Хмельницький: ХНУ, 45–46.

18. Войталюк, С. В. (2023e). Методичні аспекти формування орфографічних умінь на заняттях із дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 13*, Хмельницький, 22–27.

19. Войталюк, С. В. (2024d). Метод проектів у формуванні правописної компетентності студентів-полоністів. *Actual problems of modern science: monograph*. Bydgoszcz: Kazimierz Wielki University, 994–1001.

20. Войталюк, С. В. (2024f). Лінгводидактичні підходи у формуванні правописної компетентності майбутніх учителів польської мови. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика, 15*, Хмельницький, 52–58.

21. Войталюк, С. В. (2024e). Використання освітніх ресурсів на заняттях з польської та української мов. *Матеріали XIII Міжнародного науково-методологічного Інтернет-семінару*. Київ–Хмельницький, 40–41.

22. Войталюк, С. В. (2024g). Культурологічні аспекти перекладу спеціалізованих (юридичних) текстів. *Арватівські читання–2024: збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції* (17 травня 2024 року). Ніжин, 116–117.

23. Войталюк, С. В. (2024c). Когнітивний потенціал тексту у процесі викладання дисципліни «Орфографічний практикум польської мови». *Матеріали VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції*. Кам’янець-Подільський, 33–36.

24. Войталюк, С. В. (2024b). Зміцнення практичних навичок як невід’ємна частина формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Культурно-історичні виміри сучасної славістики»*. Кам’янець-Подільський, 31–34.

25. Войталюк С.В. (2025e). Розвиток міжкультурної комунікативної компетентності філологів-полоністів в умовах гуманітарного співробітництва України та Європейського Союзу. *The 8th International scientific and practical*

conference "Future of science: innovations and perspectives" (June 16-18, 2025) SSPG Publish, Stockholm, Sweden, 222–226. ISBN 978-91-87224-03-4

26. Войталюк, С. В. (2025c). Актуальні стратегії формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки. *Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми дискурсології, перекладознавства та методики викладання»* (до 125-річчя Національного університету «Запорізька політехніка»). Запоріжжя, 371–373.

27. Войталюк, С. В. (2026b) Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у контексті сучасної слов'янської глоттодидактики. *Збірник матеріалів II Міжнародна науково-практична конференція «Спільне і відмінне у філологічній картині світу слов'ян» in memory of prof. Mykola Lesyuka*. Івано-Франківськ, 135–138.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

28. Войталюк, С. В. (2022e). Емоційні характеристики фразеологічних одиниць з соматичним компонентом у романі Генрика Сенкевича «Хрестоносці». *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, (23), 24–28.

29. Войталюк, С. В. (2022f). *Сучасна польська мова. Морфологія: методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності «Середня освіта (Мови і літератури (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

30. Войталюк, С. В. (2022g). *Сучасна польська мова. Морфологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 014. 028 «Середня освіта. Мова та література (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

31. Войталюк, С. В. (2022h). *Теорія і практика перекладу. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 014. 02 «Середня освіта. Мова та література (польська, українська))»*. Хмельницький національний університет.

32. Войталюк, С. В. (2025d). *Навчальна перекладацька практика: програма та методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія (за спеціалізаціями))»*. Хмельницький національний університет.

33. Торчинська, Н. М., Войталюк, С. В., & Шаховал, З. І. (2025e). *Курсова робота з теорії і практики перекладу: методичні вказівки до написання курсових робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОП «Польська мова і література, друга мова – англійська»*. Хмельницький національний університет.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Войталюк Світлани Василівни «Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Формування іншомовної компетентності майбутніх філологів-полоністів у процесі фахової підготовки», подану Войталюк С. В. на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри іншомовної

освіти і міжкультурної комунікації

Хмельницького національного університету

Наталя БІДЮК

